

Keskkonnaprogrammist grupierandiga hõlmatud riigiabi andmise tingimused

Käesolevad tingimused kehtestatakse keskkonnaministri 31.01.2020 määruse nr 10 „Keskkonnaprogrammist toetuse andmise kord ja tingimused“¹ § 4 lõike 2 ning Sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) põhikirja punkti 5.2.4 alusel.

I Üldsätted

1. KIK korraldab vastavalt keskkonnatasude seadusele keskkonnakasutusest riieelarvesse laekunud raha sihtotstarbelist kasutamist. Käesolevates tingimustes nähakse lisaks keskkonnatasude seadusele ja selle alusel kehtestatud õigusaktidele ette täiendavad nõuded keskkonnaprogrammist rahastatavate projektide suhtes, mille toetamisel on tegemist riigiabiga Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 tähenduses.
2. KIK annab käesolevates tingimustes nimetatud grupierandiga hõlmatud abi kõikides abikõlblikes majandussektorites, lähtudes Euroopa Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrusest (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks² (edaspidi „üldine grupierandi määrus“) ja konkurentsiseaduse §-st 34².
3. KIK annab keskkonnaprogrammist üldises grupierandi määrukses reguleeritud
 - a) regionaalabi;
 - b) väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKE) antavat abi;
 - c) teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antavat abi;
 - d) keskkonnakaitseks antavat abi; ja
 - e) kohalikule taristule antavat abijärgmistes jaotistes viidatud tingimustel.
4. Abi ei anta üldise grupierandi määruse artikli 1 lõigetes 2–6 sätestatud juhtudel, sealhulgas ei anta abi ettevõtjale, kellele komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks, ega raskustes olevale ettevõtjale. Regionaalabi andmisel lähtutakse lisaks üldise grupierandi määruse artiklis 13 sätestatud välistustest.
5. Väikese ja keskmise suurusega ettevõtjaks loetakse ettevõtja, kes vastab üldise grupierandi määruse I lisas sätestatud kriteeriumitele.
6. Suurettevõtjaks loetakse ettevõtjat, kes ei vasta üldise grupierandi määruse I lisas sätestatud kriteeriumitele.

¹ RT I, 04.02.2020, 2; kood muudatustega.

² ELT L 187, 26.6.2014, lk 1–78, viimane konsolideeritud redaktsioon: [EUR-Lex - 02014R0651-20230701 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj).

7. Abil peab olema ergutav mõju vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 6.
8. Vastavalt Euroopa Kohtu konkurentsioiguse alasele praktikale peab riigiabi saaja veenduma, et saadav riigiabi on seaduslik. Abi saaja esitab KIKi nõutavad selgitused ja põhjendused abi kokkusobivuse kohta üldise grupierandi määrusega.

II Regionaalabi

9. KIK annab keskkonnaprogrammist investeeringuteks ettenähtud regionaalabi vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 14 materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse tehtavate alginvesteeringute kulude katmiseks. Suurettevõtja puhul toetatakse investeeringut materiaalsesse või immateriaalsesse varasse seoses uut majandustegevust tekitava alginvesteeringuga, mille puhul uuel tegevusel peab olema võrreldes olemasoleva tegevusega erinev 4-kohaline EMTAK kood.
10. Alginvesteeringuks loetakse investeering materiaalsesse ja/või immateriaalsesse varasse seoses uue ettevõtte asutamisega, olemasoleva ettevõtte tootmisvõimsuse suurendamisega, ettevõtte toodangu, kui laienetakse toote- või teenuseturgudele, kus ettevõtte enne ei tegutsenud, või olemasoleva ettevõtte kogu tootmisprotsessi või teenuste osutamise protsessi täieliku ümberkorraldamisega. Uut majandustegevust tekitavaks investeeringuks loetakse investeeringut materiaalsesse või immateriaalsesse varasse seoses uue ettevõtte asutamisega või ettevõtte tegevuse mitmekesistamisega tingimusel, et uus tegevusala ei ole sama, mis ettevõtte varasem tegevusala ega sellega sarnane tegevusala.
11. Suurettevõtjale tootmisprotsessi põhjalikuks muutmiseks antud abi korral peavad abikõlblikud kulud ületama ajakohastatava tegevusega seotud vara kulumit eelneva kolme majandusaasta jooksul. Olemasoleva ettevõtte tegevuse mitmekesistamiseks suurettevõtjatele või VKEdele antud abi puhul peavad abikõlblikud kulud ületama vähemalt 20% võrra uuesti kasutatava vara arvestuslikku väärtust, mis on registreeritud tööde algusele eelneval majandusaastal.
12. Regionaalabi projekti maksimaalne abikõlblike kulude summa ei tohi ületada 55 miljonit eurot.
13. Suurettevõtjate suhtes kohaldatavat abi ülemmäär on vastavalt Euroopa Komisjoni 19.11.2021 otsusega C(2021) 8225 final (SA.100251 (2021/N) – Eesti) kinnitatud Eesti regionaalabi kaardile 25% Ida-Virumaal ning 20% ülejäänud Eestis. Alates 1.1.2025 on Põhja-Eestis, Lääne-Eestis ja Kesk-Eestis maksimaalne abi osakaal suurettevõtjale 15% abikõlblikest kuludest. Keskmise suurusega ettevõtjate puhul võib eelnimetatud suurettevõtjate abimäär suurendada 10 protsendipunkti võrra ja väikeettevõtjate puhul 20 protsendipunkti võrra.
14. Investeeringut peab pärast investeeringu tegemist säilitama abi saanud piirkonnas vähemalt viis aastat (VKEde korral kolm aastat).
15. Abisaaja, kes taotleb KIKilt üldise grupierandi määruse tähenduses investeeringuteks ettenähtud regionaalabi, peab esitama KIKile kinnituse selle kohta, et kahe aasta jooksul enne abitaotluse esitamist ei ole toimunud üldise

grupierandi määruse artikli 2 punkti 61a tähenduses ümberpaigutamist ettevõttesse, kuhu tehakse taotletud abi alusel algne investeering, ja kohustuma sellist ümberpaigutamist mitte tegema kuni kahe aasta jooksul pärast seda, kui investeering, mille jaoks abi taotleti, on lõpule viidud.

III VKEdele antav abi

16. KIK annab keskkonnaprogrammist VKEde nõustamisabi vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 18. Abi osakaal ei tohi ületada 50% abikõlblikest kuludest. Abikõlblikud on väliskonsultantide poolt osutatud nõustamisteenuste kulud.
17. VKEdele antava abi maksimaalne suurus projekti kohta on 2,2 miljonit eurot.

IV Teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antav abi

18. KIK annab keskkonnaprogrammist teadus- ja arendusprojektidele antavat abi vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 25 alusuuringuteks, rakendusuuringuteks, tootearenduseks või teostatavusuuringuteks. Abikõlblikud on artikli 25 lõigetes 3 ja 4 sätestatud kulud. Abi osakaalud ei tohi ühegi abisaaja puhul ületada artikli 25 lõigetes 5–7 sätestatud osakaale ning grupierandi määruse artiklis 4 sätestatud piirmäärasid.
19. KIK annab keskkonnaprogrammist protsessi- ja organisatsiooniinnovatsiooniks antavat abi vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 29. Abikõlblikud on artikli 29 lõikes 3 sätestatud kulud. Abi osakaalud ei tohi ühegi abisaaja puhul ületada artikli 29 lõikes 4 sätestatud osakaale ning grupierandi määruse artiklis 4 sätestatud piirmäärasid.

V Keskkonnakaitseks antav abi

20. KIK annab keskkonnaprogrammist keskkonnakaitseks, sealhulgas CO2 heite vähendamiseks investeerimisabi vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 36, selles artiklis ette nähtud tingimustel. Abi ei tohi anda, kui investeeringud tehakse selleks, et viia ettevõtja tegevus kooskõlla liidu kehtivate normatiividega. Abikõlblikud on artikli 36 lõikes 4 nimetatud täiendavad investeerimiskulud või lõikes 11 nimetatud kulud. Kulud, mis ei ole otseselt seotud keskkonnakaitse kõrgema taseme saavutamise saavutamise, ei ole abikõlblikud. Abi osakaal peab vastama artikli 36 lõigetes 5–11 sätestatud osakaalule.
21. KIK annab keskkonnaprogrammist energiatõhususe meetmetesse (välja arvatud hoonete energiatõhusus) tehtavateks investeeringuteks ettenähtud abi vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 38, selles artiklis ette nähtud tingimustel. Abikõlblikud on artikli 38 lõikes 3 nimetatud täiendavad investeerimiskulud või kogukulud, kui see on kohaldatav. Kulud, mis ei ole otseselt seotud suurema energiatõhususe saavutamise saavutamise, ei ole abikõlblikud. Abi osakaal peab vastama artikli 38 lõigetes 4–8 sätestatud osakaalule.
22. KIK annab keskkonnaprogrammist taastuvallikatest toodetud energia ja vesiniku ning töhusa koostootmise edendamiseks tehtavateks investeeringuteks ettenähtud abi vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 41 selles artiklis

ette nähtud tingimustel. Abikõlblikud on artikli 41 lõikes 6 nimetatud kulud. Abi osakaal peab vastama artikli 41 lõigetes 7–10 sätestatud osakaalule.

23. KIK annab keskkonnaprogrammist keskkonnakahju tervendamiseks, looduslike elupaikade ja ökosüsteemide taastamiseks, elurikkuse kaitseks või ennistamiseks ning kliimamuutustega kohanemiseks ja nende leevendamiseks kasutatavate looduspõhiste lahenduste rakendamiseks investeerimisabi vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 45 selles artiklis ette nähtud tingimustel. Abikõlblikud on artikli 45 lõigetes 6 või 8 nimetatud kulud. Abi osakaal peab vastama artikli 45 lõigetes 9–10 sätestatud osakaalule. Tervendamise või taastamise tulemusena maa või kinnistu väärtuse suurenemise hinnangu peab andma sõltumatu kvalifitseeritud ekspert. Abikõlblikud ei ole kulud ulatuses, mille eest abi saaja vastutab vastavalt Euroopa Liidu või Eesti õigusaktidele või lepingule.
24. KIK annab keskkonnaprogrammist ressursitõhususe ja ringmajanduse jaoks investeeringuteks ettenähtud abi vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 47 selles artiklis ette nähtud tingimustel. Abi ei või vabastada jäätmeid tekitavaid ettevõtjaid mis tahes kuludest ega kohustustest, mis on seotud nende jäätmete töötlemisega, mille eest ettevõtjad vastutava liidu või riikliku õiguse alusel, sealhulgas laiendatud tootjavastutuse kavade alusel, või kuludest, mida võib pidada ettevõtja tavakuludeks. Abi ei tohi soodustada jäätmeteket ega suurendada ressursikasutust. Kogu liidus juba kasumlikuks juurduvad kaubandustavaks saanud investeeringud, mis on seotud tehnoloogiaga, ei ole käesoleva artikli alusel vabastatud aluslepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud teavitamiskohustusest. Abikõlblikud on artikli 47 lõikes 7 nimetatud täiendavad investeerimiskulud. Abi osakaal peab vastama artikli 47 lõigetes 8–9 sätestatud osakaalule.
25. KIK annab keskkonnaprogrammist abi keskkonnakaitse ja energia alaste uuringute tegemiseks ja nõustamisteenuste pakkumiseks vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 49 selles artiklis ette nähtud tingimustel. Abikõlblikud on artikli 49 lõikes 2 nimetatud kulud. Abi osakaal peab vastama artikli 49 lõigetes 3–4 sätestatud osakaalule.

VI Kohalikule taristule antav investeeringuteks ettenähtud abi

26. KIK annab keskkonnaprogrammist kohalikule taristule abi investeeringuteks vastavalt üldise grupierandi määruse artiklile 56 selles artiklis ette nähtud tingimustel. Abikõlblikud on artikli 56 lõikes 5 sätestatud kulud. Abisumma ei tohi ületada artikli 56 lõikes 6 nimetatud summat. Eriotstarbelisele taristule toetust ei anta.

VII Lõppsätted

27. KIK säilitab andmeid käesolevate tingimuste alusel antud riigiabi kohta 10 aastat alates viimase toetuse andmisest.
28. Käesolevad tingimused kehtivad kuni 31. detsembrini 2026.